

Nota Ruimte budget
35 miljoen euro

Planoppervlak
300 hectare

Trekker
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Stevige nieuwe ruggengraat voor de Linie

De Nieuwe Hollandse Waterlinie (de Linie) is een groot en omvangrijk historisch verdedigingsstelsel, dat loopt van Muiden (forteiland Pampus) tot aan de Biesbosch. Door de elementen van de Linie in ere te herstellen blijft belangrijk cultureel erfgoed bewaard – met een nieuwe recreatieve, landschappelijke en economische functie.

Ontwikkelmogelijkheden

Het nationale project Nieuwe Hollandse Waterlinie is op verschillende gronden een project van nationaal belang. Zo wordt het militaire verdedigingswerk als cultureel erfgoed ingezet bij de ruimtelijke transformatie. De Linie is in de Nota Ruimte opgenomen als een van de twintig Nationale Landschappen en staat op de voorlopige werelderfgoedlijst van UNESCO, vanwege het unieke karakter van de historische verdedigingslijn. De historische inundatiegebieden - waarbij overstroming als verdedigingsmechanisme dient - kunnen een rol spelen bij klimaatbeheersing, als locaties voor waterberging. Het project Nieuwe Hollandse Waterlinie geeft invulling aan de nieuwe maatschappelijke functie van de Linie. Duurzame groenontwikkeling is zo'n belangrijke nieuwe functie. Een groene zoom langs de oostelijke Randstad maakt het aantrekkelijk voor werknemers, nationaal en internationaal, om zich in het gebied te vestigen. Het hanteren van een groene overgang van stad naar platteland past bovendien bij de doelstellingen van beleidsdossier Mooi Nederland. Voor die ontwikkeling zijn investeringen nodig, want de kwaliteit van de ruim vijftig forten en werken van de Linie blijft achter. Gebrekkige voorzieningen en een matige ontsluiting vormen een hindernis voor verdere ontwikkeling. Door de forten ondernemersrijp te maken en aan te sluiten op nutsvoorzieningen ontstaan meer ontwikkelmogelijkheden voor private bedrijven.

Meer ruimte voor recreatie

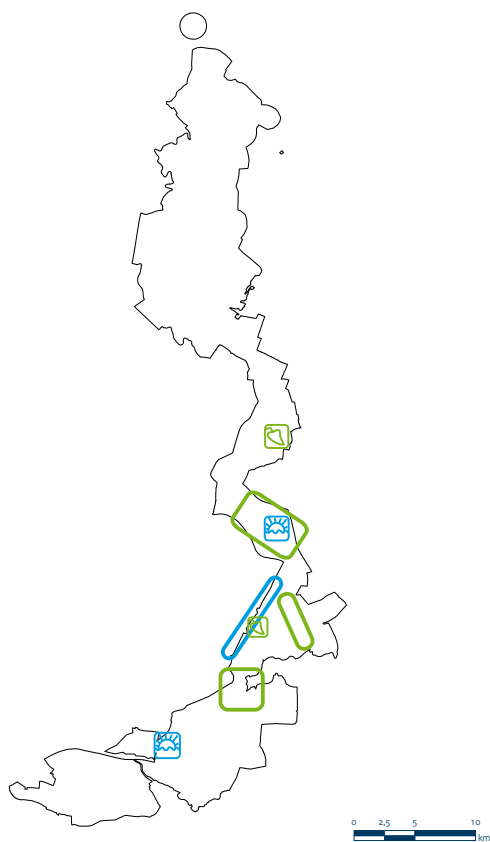
De investeringen vanuit het Nota Ruimte budget in de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn gericht op herstel en renovatie van de forten, landschapsontwikkeling,

(recreatieve) infrastructuur en waterbeheer. Betere toegankelijkheid van de forten betekent meer ruimte voor recreatie, gekoppeld aan een hoog voorzieningenniveau.

| Fraaie doorzichten |

Wandelpaden en kanoroute

Een betere infrastructuur helpt om de economie te stimuleren. In deelproject Rijnauwen-Vechten wordt de bereikbaarheid verbeterd door bijvoorbeeld parkeerfaciliteiten en het stimuleren van alternatieve vervoerswijzen. Daarnaast is er ruimte voor het nationaal Liniecentrum, herontwikkeling van fort 't Hemeltje en herontwikkeling van de tankgracht, met een nieuwe recreatieve en mogelijk ook ecologische functie. In deelproject Linieland is de aanleg van de brug over het Amsterdam-Rijnkanaal nabij de Plofsluis gezichtsbepalend. Ook de komst van de pont Honswijk-Everdingen en het transferium langs de A27 dragen bij aan een betere recreatieve ontsluiting. Er komt een kanoroute en diverse recreatieve paden worden aangelegd. Het Eiland van Schalkwijk krijgt fraaie doorzichten en door middel van de inrichting zal hier de werking van de Nieuwe Hollandse Waterlinie beleefbaar worden gemaakt. Het deelproject Diefdijk-Lingekwartier zet de komende jaren onder meer in op het behoud van de grote landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de Diefdijklinie die versterkt gaat worden. Het herstel en de bereikbaarheid van de forten wordt aangepakt. De projecten sluiten nauw op elkaar aan en vormen zo de basis voor het herstel van de hele Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Aansluiting op rijksdoelstellingen

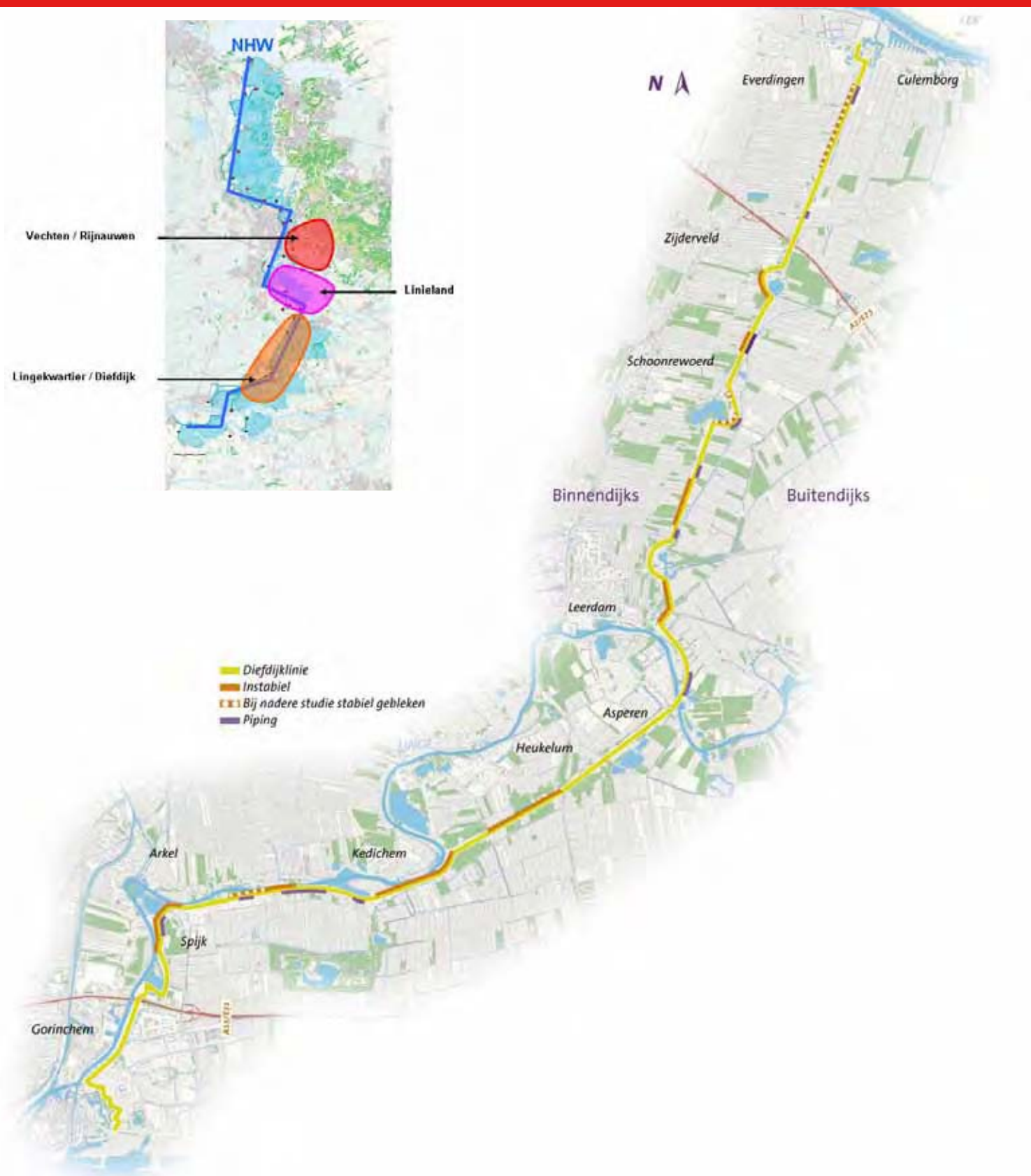
klimatebestendigheid

- stabiel en robuust watersysteem,
- langetermijnwateropgave

ontwikkeling groen

- opheffen tekort recreatief groen
  - bereikbaar en toegankelijke recreatieve voorzieningen
  - bovenregionaal recreatiegebied
-
- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland (algemene doelstelling Nota Ruimte)
  - bevorderen krachtige steden en vitaal platteland, behoud en versterking variatie tussen stad en land
  - verbetering van ruimtelijke en stedelijke kwaliteit in nationale stedelijke netwerken, borging en ontwikkeling nationale ruimtelijke waarden

Vechten / Rijnauwen

Lineland

Lingekwartier / Diefdijk

- Diefdijklinie
- Instabiel
- Bij nadere studie stabiel gebleken
- Piping

Diefdijk met kazematten bij Everdingen

Lineland: inundatiekanaal Tull en 't Waal

Looptijd

Eerste fase uitvoering tot en met 2014

Locatie

Ten zuidoosten van de gemeente Utrecht (Rijnauwen-Vechten), langs het Amsterdam-Rijnkanaal (Linieland) en ten zuiden van de Lek (Diefdijk-Lingekwartier)

Samenwerkingspartners

- provincie Gelderland
- provincie Utrecht
- gemeenten
- waterschappen
- maatschappelijke organisaties
- liniecommissie
- projectbureau

Resultaten

cultuurhistorie/landschap/natuur/recreatie

300 ha

Deelprojecten:

Rijnauwen-Vechten

- Restauratie en ontwikkeling van fort Vechten tot nationaal informatiecentrum Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW)
- Restauratie en ontwikkeling Lunetten 2, 3 en 4, fort 't Hemeltje
- Nieuwe functies tankgracht en zichtbaar maken tankversperring
- Gebiedsontsluiting Rijnauwen-Vechten

Linieland

- Fietsbrug over Amsterdam-Rijnkanaal nabij Plofsluis
- Recreatieve ontsluiting van Linieland als NHW-gebied door onder meer aanleg fietspaden, inundatiepad en kanoroutes
- Recreatieve inrichting NHW-elementen in relatie tot beleefbaarheid
- Natuur en militair cultuurlandschap

Diefdijk-Lingekwartier

- Restauratie en ontwikkeling van de forten Asperen, Nieuwe Steeg en Vuren
- Ontsluiting en parkeermogelijkheden NHW-objecten en recreatieve routenetwerken (fiets- en wandelroutes, onder meer via Lingedijken)
- Diefdijklinie: behoud cultuurhistorisch dijkprofiel bij dijkversterking, behoud van de NHW-elementen langs de Diefdijklinie, versterking van de cultuurhistorische en recreatieve waarde van de dijk

Rijnauwen-Vechten: fort 't Hemeltje

Financieel overzicht | Nieuwe Hollandse Waterlinie

Totale kosten

€ 239 mln.

Definitieve bijdrage Nota Ruimte budget

€ 35 mln.

Overige bijdragen

Provincies Utrecht en Gelderland

€ 24 mln.

Gemeenten

€ 11 mln.

Private Partijen

€ 3,9 mln. + pm

Bijdrage aan

Rijnauwen-Vechten

€ 12,8 mln.

Linieland

€ 10,6 mln.

Diefdijk-Lingekwartier

€ 11,6 mln.

Totaal

€ 35 mln.